

INTERNATIONAAL PERSPECTIEF

GEZONDHEIDSZORG OP MALTA

Dr. Y.W. van Kemenade

Yvonne van Kemenade is adviseur bij de Nationale Raad voor de Volksgezondheid. Daarnaast heeft zij een Onderzoeks- & adviesbureau in de gezondheidszorg te Zwijndrecht.

Een onverwachte korte vakantie naar Malta bracht mij in de gelegenheid kennis te maken met de Maltezer gezondheidszorg. Het werd een zoektocht om de juiste personen te vinden die mij informatie konden geven over de structuur en financiering van de gezondheidszorg op Malta.

ling beleid en planning van de gezondheidszorg in Floriana (bij het St Pauls Boffa ziekenhuis), die mij de volgende informatie heeft verschaft over de werking van het gezondheidszorgsysteem op Malta.

GEZONDHEIDSZORG

Na 160 jaar Engelse bezetting is het niet verwonderlijk dat daar de sporen nog van te zien zijn. De bezetting begon in 1800, toen de Engelse troepen de Maltezers hielpen om de Franse garnizoenen te verdrijven. Zij zou duren tot 1964, het jaar waarin Malta de onafhankelijkheid verkreeg. De Engelse erfenis heeft naast de kleine dingen van het dagelijkse leven, zoals de Bedford-bussen en de rode tele-

ling. Er bestaan geen eigen bijdragen voor patiënten in de publieke sector. Vele specialisten hebben naast hun dienstverband in het ziekenhuis een private praktijk, waar zij betaald worden per verrichting. Een enkele specialist heeft alleen een private praktijk. In de private sector mogen alleen kleine ingrepen worden verricht. Er mag geen opname plaatsvinden. De patiënten moeten de verrichtingen zelf betalen en krijgen deze gerestitueerd indien zij hiervoor een particuliere verzekering hebben afgesloten. Een private verzekering is echter niet populair. Redenen voor een groeiende private sector is de perceptie van de mindere kwaliteit van zorg in de publieke ziekenhuizen, de klantvriendelijkheid van de private praktijk en het ontbreken van een continuïteit van zorg in het publieke systeem. De inwoners van Malta hebben bijvoorbeeld geen vaste huisarts. Het is gebruikelijk eerst de huisarts te bezoeken om toegang tot het ziekenhuis te verkrijgen. Er bestaan nagenoeg geen wachtlijsten. Zonder preferentie voor een bepaalde specialist kan men binnen 2 weken worden geholpen. Alleen voor de orthopedie zijn wachttijden van 2-3 maanden. Voor de gespecialiseerde operaties zoals open-hartoperaties, zijn afspra-

PUBLIEKE GEZONDHEIDSZORG MET OPKOMENDE PRIVATE SECTOR

Startend bij de nationale bibliotheek in Valletta daterend uit de 18e eeuw, met een schitterende verzameling waardevolle in leer gebonden boekwerken, konden zij mij niet verder helpen. Na rondvraag bleek dat de beste optie was om een bezoek te brengen aan het departement van Gezondheidszorg op de Merchantsstreet, nabij de sober tonende St. John's Cathedral met een indrukwekkend interieur. Op het departement was toevallig mr. Messina (manager) uit het nabij gelegen St. Lucas ziekenhuis aanwezig die mij wat globale informatie kon geven over de gezondheidszorg op Malta. Mijn informatiebehoefte was echter nog niet vervuld en bracht mij via het departement van Informatie weer terug bij het departement van Gezondheidszorg maar dit keer met een directe verwijzing naar mr. Lautier (hoofd van het departement) die mij doorverwees naar mr. Xetti, hoofd van de afde-

fooncellen, ook zijn sporen achtergelaten in de gezondheidszorg. Malta heeft een publieke gezondheidszorg met een opkomende private sector. De gezondheidszorg wordt uit belastinggelden gefinancierd. De gelden voor de gezondheidszorg zijn niet geoormerkt. In het politieke afwegingsproces wordt ieder jaar het budget voor de gezondheidszorg bepaald.

ENGELSE ERFENIS HEEFT OOK SPOREN IN GEZONDHEIDSZORG ACHTERGELATEN

Malta heeft 2 algemene ziekenhuizen, 1 psychiatrisch ziekenhuis, 1 geriatrisch ziekenhuis en een kankerkliniek. De eerstelijns gezondheidszorg bestaat uit 6 gezondheidscentra waar huisartsen en paramedici werkzaam zijn. Alle beroepsbeoefenaren zijn in overheidsdienst en het salaris is afhankelijk van hun scho-

ken met Engeland gemaakt. Ieder jaar mogen 180 Maltese patiënten gratis een operatie in Engeland ondergaan. Indien er meer patiënten worden geholpen, betaalt de Maltese overheid. Als tegenprestatie mogen de Engelse toeristen gratis gebruik maken van de Maltezer gezondheidszorg.

Voor de oudere Maltezen bestaan er 'community halls' (een soort bejaardenhuizen) en 'service home helps' (thuiszorg). Voor het verblijf in de 'community halls' moeten de bewoners 40% van hun pensioen afgeven aan de overheid. Deze gelden mogen niet voor de zorg worden uitgegeven, maar moeten verplicht worden aangewend voor de financiering van extra voorzieningen (televisie, liften e.d.). De gehandicaptenzorg is voor het grootste gedeelte een onderdeel van de sociale zekerheid.

HERVORMINGEN

Momenteel worden er plannen gemaakt om de kosten van de gezondheidszorg te kunnen beheersen, hoewel de uitgaven van de gezondheidszorg als percentage van het BNP maar 5% bedragen. Het beslag op de lage lonen is echter relatief hoog. Het idee bestaat om belastinggelden voor de gezondheidszorg te gaan oormerken,

MALTA

ligging:	Middellandse zee, 93 km ten zuiden van Sicilië en 300 km ten noorden van Libië
Maltese eilanden:	Malta, Gozo en Comino en de onbewoonde eilandjes Cominotto en Fifla
oppervlakte:	samen 316 km ²
Malta:	lengte van 27 km en breedte 14,5 km
inwoners:	362.000, waarvan het grootste gedeelte in het gebied van Valletta wonen
politiek:	1964 verkrijgt Malta onafhankelijkheid binnen de Britse Gemeenbest 1974 is Malta uitgeroepen tot republiek, waarvan de President staatshoofd is 1979 verlaten de laatste Britse troepen Malta

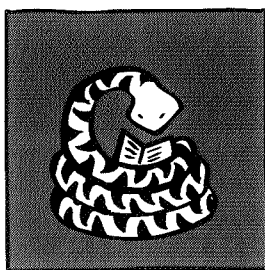
door het introduceren van een soort verzekeringssysteem. Verder zouden ook belastingopbrengsten op sigaretten en alcohol ten goede moeten komen aan het gezondheidszorgbudget.

De eigen bijdrage voor de 'community halls' wil men graag aanwendbaar maken voor de financiering van de exploitatiekosten.

Verder bestaan er plannen de eerste- en tweedelijns gezondheidszorg beter op elkaar af te stemmen door het aanstellen

van één verantwoordelijk manager voor beiden.

Omdat het eiland klein is kunnen zij zich een aantal dingen niet veroorloven, zoals deskundigheid op het gebied van technology assessment. Hierin zijn zij trendvolger. Indien bepaalde medische technologieën of medicijnen in andere landen, zoals Engeland en Italië geaccepteerd zijn volgen zij ook. ♦

V E R S C H E N E N

23

DE HUISARTS IN DE MEDISCHE TUCHTRECHTSpraak

Door: *prof.dr. J.H. Hubben.*
Lelystad: Koninklijke Vermande, 1995, f34,50.

Doordat de medische tuchtrechter weinig uitspraken publiceert is het moeilijk inzicht te krijgen in dit rechtsgebied. De sectie gezondheidsrecht van de KU Nijmegen verricht onderzoek naar ongepubliceerde tuchtrechtsuitspraken. Per beroepsgroep worden alle uitspraken beschreven en geanalyseerd. Het derde deel uit de serie 'Recht en praktijk' beschrijft en

analyseert de rol van de huisarts in de medische tuchtrechtspraak.

DE WET BOPZ, DE BETEKENIS VOOR BEROEPSBEOEFENAREN IN DE GGZ

Door: *mr. R.B.M. Keurentjes.*
Lelystad: Koninklijke Vermande, 1995, f 39,50.

De knelpunten en onduidelikheden van de Wet BOPZ in de praktijk zijn in kaart gebracht en beantwoord. De hele procedure van de onvrijwillig opgenomen patiënt komt daarbij o.a. aan de orde. Juridische taal en

theoretische verhandelingen zijn zo veel mogelijk vermeden.

STRATEGISCHE BELEIDSVOERING VOOR NON-PROFIT-ORGANISATIES

Door: *C.P.A. van Zoest. Baarn: Nelissen BV (PM reeks), 1994, f 24,75 (ISBN: 90 244 13419).*

Dit boek behandelt de methodische aanpak van strategische beleidsvoering en geeft antwoord op de vraag hoe instellingen kunnen inspelen op de veranderende omstandigheden binnen en buiten de organisatie. De verschillende stappen bij

het ontwikkelen van een strategisch plan voor de instelling worden beschreven, waarbij de auteur achtereenvolgens ingaat op de plaats van de instelling in haar omgeving, de externe analyse van de omgeving, de instellingsanalyse, de strategische beleidsopgaven en opties, de rol van het management en het omgaan met weerstanden. Het boek is vooral bedoeld voor HBO-opleidingen, maar ook voor functionarissen die zich in de praktijk bezig houden met strategische beleidsvoering.